Zbiór Orzeczeń

POSTANOWIENIE TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 1 października 2019 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Umorzenie postępowania

W sprawie C-495/18

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Najvyšší súd Slovenskej Republiky (sąd najwyższy Republiki Słowackiej) postanowieniem z dnia 29 maja 2018 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 30 lipca 2018 r., w postępowaniu karnym przeciwko:

YX,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: M. Vilaras, prezes izby, K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin i N. Piçarra (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: M. Bobek,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

– w imieniu rządu polskiego przez B. Majczynę, działającego w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu rządu rumuńskiego przez C.R. Canțăra, A. Wellman i L. Lițu, działających w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu fińskiego przez H. Leppo, działającą w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu Komisji Europejskiej przez A. Tokára oraz R. Troostersa, działających w charakterze pełnomocników,

po wysłuchaniu rzecznika generalnego,

wydaje następujące

* Język postępowania: słowacki.

Postanowienie

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4 ust. 1 lit. a), art. 4 ust. 2 i art. 9 ust. 1 lit. b) decyzji ramowej Rady 2008/909/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności – w celu wykonania tych wyroków w Unii Europejskiej (Dz.U. 2008, L 327, s. 27; sprostowanie Dz.U. 2018, L 243, s. 21), zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. 2009, L 81, s. 24) (zwanej dalej „decyzją ramową 2008/909").

2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania w sprawie uznania i wykonania na Słowacji wyroku karnego wydanego przez sąd czeski, skazującego obywatela Słowacji YX na karę pięciu lat pozbawienia wolności za czyny zakwalifikowane jako „zaniżenie podatku, opłaty lub podobnej obowiązkowej płatności".

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Artykuł 3 ust. 1 decyzji ramowej 2008/909 stanowi:

„Celem niniejszej decyzji ramowej jest określenie zasad, zgodnie z którymi państwo członkowskie, aby ułatwić resocjalizację osoby skazanej, uznaje wyrok i wykonuje karę".

4 Artykuł 4 ust. 1 wspomnianej decyzji ramowej stanowi:

„W sytuacji gdy osoba skazana przebywa w państwie wydającym lub państwie wykonującym i pod warunkiem że osoba ta wyraziła zgodę, jeśli jest to wymagane zgodnie z art. 6, wyrok wraz z zaświadczeniem, którego standardowy formularz określono w załączniku I, może być przekazany do jednego z następujących państw członkowskich:

a) państwa członkowskiego, którego osoba skazana jest obywatelem i w którym mieszka;

[…]".

5 Artykuł 13 tej decyzji ramowej przewiduje:

„Dopóki nie rozpoczęło się wykonywanie kary w państwie wykonującym, państwo wydające może wycofać zaświadczenie z tego państwa, podając powody swojego działania. Po wycofaniu zaświadczenia państwo wykonujące zaprzestaje wykonywania kary".

Prawo słowackie

6 Z § 4 ust. 1 lit. a) Zákon č. 549/2011 Z.z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii (ustawy nr 549/2011 o uznawaniu i wykonywaniu wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności w Unii Europejskiej) wynika, że jest możliwe uznanie i wykonanie wyroku skazującego w Republice Słowackiej, jeżeli czyn, w związku z którym wyrok został wydany, stanowi przestępstwo także w ramach słowackiego porządku prawnego i jeżeli skazany jest obywatelem słowackim i jego miejsce zwykłego pobytu znajduje się na terytorium Republiki Słowackiej lub ma na tym terytorium możliwe do wykazania więzi rodzinne, społeczne lub zawodowe, które mogą ułatwić jego resocjalizację w trakcie wykonywania kary pozbawienia wolności.

7 Zgodnie z § 3 lit. g) ustawy nr 549/2011 dla celów tej ustawy „zwykły pobyt" oznacza pobyt stały lub czasowy.

Okoliczności faktyczne i pytania prejudycjalne

8 Wyrokiem z dnia 10 listopada 2014 r. Krajský soud v Ústi nad Labem (sądu okręgowego w Ujściu nad Łabą, Czechy), potwierdzonym orzeczeniem z dnia 27 lutego 2015 r. wydanym przez Vrchní soud v Praze (sąd apelacyjny w Pradze, Czechy) – YX, obywatel Słowacji, został skazany na pięć lat pozbawienia wolności za przestępstwa podatkowe (zwanym dalej „rozpatrywanym wyrokiem").

9 W dniu 16 października 2017 r. Krajský súd v Trenčíne (sąd okręgowy w Trenczynie, Słowacja) otrzymał od Krajský soud v Ústi nad Labem (sądu okręgowego w Ujściu nad Łabą) przedmiotowy wyrok wraz z zaświadczeniem, o którym mowa w załączniku I do decyzji ramowej 2008/909.

10 Orzeczeniem z dnia 6 grudnia 2017 r. Krajský súd v Trenčíne (sąd okręgowy w Trenczynie) uznał rozpatrywany wyrok.

11 YX odwołał się od tego orzeczenia do sądu odsyłającego, Najvyšší súd Slovenskej republiky (sądu najwyższego Republiki Słowackiej). W uzasadnieniu stwierdził, że od 2015 r. mieszka w Republice Czeskiej, co mógł udowodnić, gdyby został poinformowany o postępowaniu przed Krajský súd v Trenčíne (sądem okręgowym w Trenczynie), z takim skutkiem, że miejsce jego zwykłego pobytu nie zostałoby wskazane na terytorium Republiki Słowackiej.

12 Sąd odsyłający wskazuje, że z rejestru ludności Republiki Słowackiej wynika, że od dnia 22 października 1986 r. YX ma stałe miejsce zamieszkania na terytorium tego państwa członkowskiego. Zauważa również, że zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa krajowego pobyt stały lub czasowy obywatela słowackiego na terytorium Republiki Słowackiej ma charakter czysto orientacyjny i nie jest uzależniony od warunku, że obywatel faktycznie tam przebywa lub ma powiązania rodzinne, społeczne, zawodowe lub inne. W ten sposób orzeczenie sądu innego państwa członkowskiego nakładające karę pozbawienia wolności może zostać uznane i wykonane na Słowacji, jeżeli skazany obywatel słowacki, nawet jeśli faktycznie nie zamieszkuje na terytorium Słowacji, ma tam formalne miejsce stałego lub czasowego pobytu.

13 W tej sytuacji Najvyšší súd Slovenskej republiky (sąd najwyższy Republiki Słowackiej) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 4 ust. 1 lit. a) decyzji ramowej [2008/909] należy interpretować w ten sposób, że określone w nim kryteria będą spełnione tylko wtedy, gdy osoba skazana ma w państwie członkowskim, którego jest obywatelem, takie więzi rodzinne, społeczne, zawodowe lub innego rodzaju, na podstawie których można zasadnie zakładać, że wykonanie kary w tym państwie może ułatwić jej resocjalizację, a więc, że sprzeciwia się takiej regulacji krajowej jak § 4 ust. 1 lit. a) ustawy nr 549/2011, która umożliwia w takich wypadkach uznanie i wykonanie wyroku jedynie na podstawie formalnie zarejestrowanego zwykłego pobytu w państwie wykonującym, bez względu na to, czy osoba skazana ma w tym państwie konkretne więzi umożliwiające zwiększenie szans na jej resocjalizację?

2) W wypadku odpowiedzi twierdzącej na poprzednie pytanie: czy art. 4 ust. 2 decyzji ramowej [2008/909] należy interpretować w ten sposób, że również w sytuacji uregulowanej w art. 4 ust. 1 lit. a) tej decyzji ramowej właściwy organ państwa wydającego powinien ustalić jeszcze przed przekazaniem wyroku i zaświadczenia, że wykonanie kary ze strony państwa wykonującego będzie służyć celowi ułatwienia resocjalizacji osoby skazanej, a jednocześnie uzyskane w tym względzie

informacje powinien umieścić w części d) pkt 4 zaświadczenia, w szczególności gdy osoba skazana w stanowisku, o którym mowa w art. 6 ust. 3 tej decyzji ramowej, twierdzi, że ma konkretne więzi rodzinne, społeczne lub zawodowe w państwie wydającym?

3) W wypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze: czy art. 9 ust. 1 lit. b) decyzji ramowej [2008/909] należy interpretować w ten sposób, że powód odmowy uznania i wykonania wyroku występuje również wtedy, gdy w sytuacji określonej w art. 4 ust. 1 lit. a) tej decyzji ramowej, pomimo przeprowadzenia konsultacji na podstawie ust. 3 tego przepisu i ewentualnego udzielenia dalszych koniecznych informacji, nie zostanie wykazane istnienie takich rodzinnych, społecznych, zawodowych lub innego rodzaju więzi, na podstawie których można by zasadnie zakładać, że wykonanie kary w państwie wykonującym może ułatwić resocjalizację skazanego?".

Okoliczności, które wystąpiły po złożeniu wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

14 Pismami z dnia 4 czerwca 2019 r. sąd odsyłający oraz rząd czeski poinformowały Trybunał, że Krajský soud v Ústi nad Labem (sąd okręgowy w Ujściu nad Łabą) wycofał wniosek o uznanie przedmiotowego wyroku. Rząd czeski poinformował również Trybunał, że zarządzono wykonanie kary w Republice Czeskiej i że YX odbywa karę w zakładzie karnym w tym państwie członkowskim od dnia 4 marca 2019 r.

15 Sąd odsyłający poinformował również, że nie zamierza wycofać wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na tej podstawie, że wyrok Trybunału w tej sprawie może mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia innej zawisłej przed nim sprawy.

16 W świetle tych informacji Trybunał, pismem z dnia 11 czerwca 2019 r., zwrócił się do sądu odsyłającego, po pierwsze, o potwierdzenie, czy nadal toczy się przed nim postępowanie w sprawie, w której złożył wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, a po drugie, czy podtrzymuje ten wniosek.

17 Pismem z dnia 27 czerwca 2019 r., które wpłynęło do sekretariatu Trybunału w dniu 4 lipca 2019 r., sąd odsyłający poinformował Trybunał, że postępowanie, w związku z którym złożono wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, zostało zawieszone do czasu wydania wyroku przez Trybunał. Sąd odsyłający potwierdził również, że nie wycofał tego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na tej podstawie, że „wyrok, który ma zostać wydany, będzie miał znaczenie dla wydania rozstrzygnięcia w innej sprawie przed nim zawisłej, którą cechują takie same okoliczności prawne i faktyczne, a w której postępowanie zostało zawieszone […] do czasu wydania przez Trybunał wyroku w tej sprawie".

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

18 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału procedura przewidziana w art. 267 TFUE jest instrumentem współpracy pomiędzy Trybunałem i sądami krajowymi, dzięki któremu Trybunał dostarcza sądom krajowym elementów wykładni prawa Unii, które są niezbędne dla rozstrzygnięcia przedstawionych im sporów (postanowienie z dnia 10 stycznia 2019 r., Mahmood i in., C-169/18, EU:C:2019:5, pkt 21 i przytoczone tam orzecznictwo).

19 Jak wynika zarówno z brzmienia, jak i celu art. 267 TFUE, warunkiem zastosowania procedury prejudycjalnej jest rzeczywista zawisłość przed sądem odsyłającym sporu, w ramach którego sąd ten wezwany będzie do wyrokowania, biorąc pod uwagę orzeczenie prejudycjalne (zob. w szczególności postanowienia z dnia 22 października 2012 r., Šujetová, C-252/11, niepublikowane, EU:C:2012:653, pkt 14; z dnia 3 marca 2016 r., Euro Bank, C-537/15, niepublikowane, EU:C:2016:143, pkt 32).

20 Odesłanie prejudycjalne nie ma bowiem służyć wydawaniu opinii w przedmiocie kwestii ogólnych i hipotetycznych, lecz ma być podyktowane rzeczywistą potrzebą skutecznego rozstrzygnięcia sporu (zob. w szczególności postanowienia z dnia 22 października 2012 r., Šujetová, C-252/11, niepublikowane, EU:C:2012:653, pkt 15; z dnia 3 marca 2016 r., Euro Bank, C-537/15, niepublikowane, EU:C:2016:143, pkt 33).

21 W niniejszej sprawie z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że spór w postępowaniu przed sądem krajowym dotyczy orzeczenia Krajský súd v Trenčíne (sądu okręgowego w Trenczynie) o uznaniu i wykonaniu na terytorium Słowacji przedmiotowego wyroku, który został mu przekazany przez Krajský soud v Ústi nad Labem (sąd okręgowy w Ujściu nad Łabą) wraz z zaświadczeniem, o którym mowa w załączniku I do decyzji ramowej 2008/909.

22 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 13 decyzji ramowej 2008/909, po wycofaniu zaświadczenia, o którym mowa w załączniku I do tej decyzji, państwo członkowskie wykonania nie wykonuje już kary.

23 Z pism przesłanych do Trybunału w dniach 4 i 27 czerwca 2019 r. wynika jednak, że Krajský soud v Ústi nad Labem (sąd okręgowy w Ujściu nad Łabą) wycofał wniosek o uznanie przedmiotowego wyroku i że kara nałożona na YX jest od dnia 4 marca 2019 r. wykonywana w wydającym państwie członkowskim.

24 Należy zatem stwierdzić, że spór w postępowaniu głównym stał się bezprzedmiotowy.

25 W związku z tym pytania prejudycjalne mają obecnie charakter hipotetyczny, a przesłanki dalszego prowadzenia postępowania prejudycjalnego przez Trybunał nie są już spełniane.

26 W tych okolicznościach postępowanie w sprawie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym należy umorzyć.

27 Pozostaje to bez uszczerbku dla możliwości lub w stosownych przypadkach, obowiązku sądu odsyłającego skierowania kolejnego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości na podstawie art. 267 TFUE, jeżeli uzna on, że takie postanowienie jest niezbędne dla rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu, w kontekście którego, jego zdaniem, pojawiają się te same pytania dotyczące wykładni prawa Unii.

W przedmiocie kosztów

28 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

Postępowanie w sprawie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym przedstawionego przez Najvyšší súd Slovenskej republiky (sąd najwyższy Republiki Słowackiej) postanowieniem z dnia 29 maja 2018 r. należy umorzyć.

Podpisy